

2.1. RÖNESANS DÖNEMİ ŞİİRİ

Ayşegül DEMİR¹

Giriş

On dördüncü yüzyılda İtalya'dan başlayarak on beşinci yüzyılın sonlarına doğru İngiltere'yi de dahil eden Rönesans çağı, genel olarak, Orta Çağ'da görülen dini doktrinlerden uzaklaşarak, insan merkezli bir varoluş anlayışının yükselişini tanımlar. Düşünce ve felsefenin yeniden canlandığı Rönesans döneminde, entelektüeller Hümanizmi benimsemişlerdir. Hümanizm, Antik Yunan ve Roma'nın edebiyatını, felsefesini ve sanatını inceleyerek, ilahi olanın aksine insan merkezli çalışmalara ağırlık vermiş ve Rönesans'ın temel kültürel ve entelektüel hareketini oluşturmuştur (Carter 49). Hümanizm, Orta Çağ'ın Tanrı-merkezli ilkelerine karşı çıkarak, bireyin kendi kaderini şekillendirme yeteneğine ve insanın değerine odaklanır. İnsanlar -tüm dürtüleri ve dünyevi arzuları ve ihtiraslarıyla- merkezi bir önem kazanmıştır. Yazılı geleneğin güç kazanmasıyla, Antik Yunan ve Antik Roma'ya ait klasik eserlere duyulan ilgi de giderek artmış, bu durum, Tudor hanedanlığının yükselişi ve Anglikan Kilisesi'nin kurulması gibi siyasi ve dini dönüşümlerle beraber, şiirde yeni temaların ve bakış açılarının ortaya çıkmasına yol açmıştır (Santillana 5-6).

On altıncı yüzyıl İngiltere'si, tiyatrunun 'altın çağı' olarak anılsa da, aynı zamanda şiirin -sone, pastoral, epik şiir, madrigal gibi farklı şiirsel türler ve serbest vezin² kullanımının- de hâkim olduğu bir dönemdir. Nitekim tiyatro

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Munzur Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı, ademir@munzur.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-0411-4561

² İngiliz edebiyatında 'blank verse' yani serbest vezin, uyaksız 'iambic pentametre' biçiminde yazılan bir şiir türüdür. William Shakespeare'in oyunlarında geniş ölçüde kullanılmış ve İngiliz dilinin ritmik güzelliklerini sergileme kapasitesiyle dikkat çekmiştir.

dramatik ifade ve felsefi unsurları içeriyordu. Yenilikçi yaklaşımları, özgür düşünce biçimleri ve mevcut sınırları yıkma arzularıyla, John Donne, George Herbert ve Andrew Marvell bu akımın öncü şairleri olarak zamanlarının dogmalarını alt üst etmeyi başarmışlardır.

Sonuç

Tüm bu bilgiler ışığında, Rönesans şiirinin çok katmanlı yapısını değerlendirdiğimizde, 1550 ile 1660 yılları arasındaki zaman dilimi, üslup bakımından getirilen yeniliklerin ötesinde, gelişen insan hikayesine kattığı derinliklerle edebi bir zenginlik dönemidir. Bu dönem, klasik form ve fikirlerin yeniden doğuşuna şahit olmanın yanı sıra, bu elementleri hümanist ve siyasi dönüşüm süreçleri ile yeniden yorumlama fırsatı bulmuştur. Sone, pastoral, epik, madrigal ve serbest vezin gibi şiir türlerinin ortaya çıkışı ve gelişimi, bireysel ifade, doğanın güzellikleri ve insan duygularının çeşitliliğine dönemin artan takdirini yansıtır; böylece bir toplumun dönüşümünü şiirsel bir dille anlatır. Bu dönemdeki şiir formları, sadece estetik ifade araçlarından ibaret olmayıp, zamanın sosyal ve düşünsel dokusuyla etkileşim içinde, onu yansıtan ve biçimlendiren canlı araçlar haline gelmiştir. Şairler, insan deneyimlerinin ve duygularının çeşitliliğini keşfetme ve onları ifade etme serbestliğini yaşamış, kültürel ve felsefi meselelerde seslerini duyurmuşlardır. Rönesans şiiri, doğanın ve insan duygularının yalın bir yansıması olmanın ötesine geçerek, onları yücelten, anlamını derinleştiren ve esansını vurgulayan bir keşif yolculuğuna dönüşmüştür. Bu yolculuk, okuyuculara hem düşsel bir sığınak hem de zamanın ruhunu derinden anlama fırsatı sunmuştur. Netice itibarıyla, Rönesans şiirinin mirası, kalıcı eserlerin ötesinde, İngiliz edebiyatının gelişimindeki kalıcı etkilerde de kendini göstermektedir. Rönesans şairleri, kendi çağlarının sınırlarını aşan ve gelecek nesillere ilham kaynağı olan bir edebi mirasın öncüleridir.

Kaynaklar

- Adıvar, Halide Edip. "Elisabeth Devri ve Shakespeare." *İngiliz Edebiyatı Tarihi*, Cilt II, Kenan Matbaası, 1943. Basım.
- Alpers, Paul J. "What Is Pastoral?" *Critical Inquiry*, 8.3 (1982): 437–460. Basım.
- Bush, Douglas. *English Poetry: The Main Currents from Chaucer to the Present*. Oxford: Oxford UP, 1952. Basım.
- Greenblatt, Stephen. *The Greenblatt Reader*. Massachusetts: Blackwell Pub., 2006. Basım.

- Greene, Roland, ed. *The Princeton Encyclopedia of Poetry and Poetics*. 4. Baskı, Princeton and Oxford: Princeton UP, 2012. Basım.
- Hadfield, Andrew. *Edmund Spenser: A Life*. Oxford: Oxford UP, 2012. Basım.
- Halman, Talat, çev. “William Shakespeare, 18. Sone”. Web. 13 Kasım 2023.
- , çev. “William Shakespeare, 130. Sone”. Web. 1 Aralık 2023.
- Hamilton, Sharon. *Essential Literary Terms: With Exercises*. New Jersey: W.W. Norton & Co., 2007. Basım.
- Hurley, Michael D., and Michael O’Neill. *The Cambridge Introduction to Poetic Form*. New York: Cambridge UP, 2012. Basım.
- Littell, McDougal. *The Language of Literature: British Literature*. Londra: McDougal Littell, 2006. Basım.
- Marlowe, Christopher. “The Passionate Shepherd to His Love”. Poetry Foundation. Web. 1 Aralık 2023.
- Patterson, Anabel. *Pastoral and Ideology: Virgil to Valéry*. Berkeley: California UP, 1988. Basım.
- Prentice Hall Literature: Timeless Voices, Timeless Themes*. Gold Ed. New Jersey: Pearson Prentice Hall, 2000. Basım.
- Raleigh, Walter. “The Nymph’s Reply to the Shepherd.” Poetry Foundation Web. 1 Aralık 2023.
- Rasmussen, Eric. *Renaissance Literature*. Edinburgh: Edinburgh UP Press, 2014. Basım.
- Tearle, Oliver. “The Themes of Shakespeare’s Sonnet 18.” *Interesting Literature*, 2023. Web. 2 Aralık 2023.
- Tutaş, Nazan. “İngiliz Dilinde ‘Aydınlanma’: Eski İngilizce’den Günümüze Değişimi ve Gelişimi.” *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 54.1(2014): 287-306. Basım.
- Santillana, De Giorgio. *Seçme Metinlerle Rönesans Filozofları*. Çev. Aydın Gelmez ve İbrahim Yıldız, Ankara: Dipnot Yayınevi, 2013. Basım.
- Shakespeare, William. “Sonnet 18: Shall I compare thee to a summer’s day?” Poetry Foundation. Web. 23 Kasım 2023.
- Sidney, Sir Philip. “Astrophel and Stella 70.” Representative Poetry Online, University of Toronto Libraries. Web 1 Aralık 2023.
- . “Astrophil and Stella 31: With how sad steps, O Moon, thou climb’st the skies.” *Poetry Foundation*. Web. 2 Aralık 2023.
- . “Astrophil and Stella 1: Loving in Truth, and Fain in Verse My Love to Show.” *Poetry Foundation*. Web. 2 Aralık 2023.
- Spenser, Edmund. “Amoretti XXX: My Love is like to ice, and I to fire.” *Poetry Foundation*. Web. 2 Aralık 2023.
- . “Amoretti LXXV: One Day I Wrote her Name.” *Poetry Foundation*. Web. 29 Kasım 2023.
- Urgan, Mina. *İngiliz Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: YKY, 1915. Basım.